

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

МОГОД СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН 2022 ОНЫ САНХҮҮГИЙН
ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

АУДИТЫН КОД: БУА-2023/29/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

БУЛГАН ХОТ

2023 он

Дарга, Тэргүүлэх аудитор: Б.Эрдэнэ

Утас:70342580

Цахим хаяг: erdeneb@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол

Утас:70342716

Цахим хаяг: enkhtsoodolj@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: П.Содном

Утас:70342495

Цахим хаяг: Sodnomp@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1. Хараат бус аудиторын дүгнэлт
 2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл
 3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга.....
 - 3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа
 - 3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин
 - 3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал
 - 3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт
 4. Аудитын тайлан
 - 4.1 Ерөнхий зүйл
.....
 - 4.2 Материаллаг байдал
.....
 - 4.3 Төрийн хэмнэлтийн хуулийн хэрэгжилт.....
 - 4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал
 - 4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт
 - 4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал
.....
5. Аудитын илрүүлэлт
 6. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл.....

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

**БУЛГАН АЙМГИЙН
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант баг, Булган сум, Булган аймаг, 63082
Утас/Факс: 7034-2580
E-mail: bulgan@audit.gov.mn

2023.02.24 № 135
танай _____ ны № _____ т

МОГОД СУМЫН ЗДТГ-ЫН
ДАРГА Х.МӨНХ-АЛТАЙ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Могод сумын ЗДТГ-ын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Могод сумын ЗДТГ-ын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна.

Тайлант онд орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлагыг хэрэгжүүлэх хөтөлбөрийн хүрэх үр дүнгийн чанарын болон тоо хэмжээний үзүүлэлтэд тусгагдсан 1 хөтөлбөрийн 8 арга хэмжээний хэрэгжилт 96.1 хувийн биелэлттэйгээр тайлагнасан, батлагдсан төсвийн 96.7 хувийг зарцуулсан байна.

Аудитын гол асуудал

2022 онд орон нутгийн төсвөөс 429628.5 мянган, урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих 22794.2 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, үндсэн үйл ажиллагааны орлого 573.7 мянган төгрөгөөр давж биелсэн байна.

Авлага дансны оны эхний үлдэгдэл 4798.8 мянган төгрөгийг барагдуулж, тайлант онд авлага шинээр үүсээгүй, өглөгийг дансны эхний үлдэгдэлгүй тайлант онд тээвэр шатахууны 1385.2 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнасан байна.

006020168

Бугат сумын ЗДТГ-ын 2022 санхүүгийн тайлангийн аудитад нөлөөлөх гол асуудал байхгүй байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Б.ЭРДЭНЭ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>64,060,544.52</u>	<u>65,343,036.32</u>
33	АВЛАГА	4,798,838.20	-
335	Бусад авлага	4,798,838.20	-
3351	Байгууллагаас авах авлага	4,798,838.20	-
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	59,261,706.32	65,343,036.32
354	Хангамжийн материал	57,936,506.32	64,017,836.32
35410	Бичиг хэргийн материал	1,541,475.00	2,383,805.00
35420	Аж ахуйн материал	15,292,121.40	20,531,121.40
35470	Бусад хангамжийн материал	41,102,909.92	41,102,909.92
35600	Мал амьтад	1,325,200.00	1,325,200.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>1,576,010,299.07</u>	<u>1,593,883,646.01</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,576,010,299.07	1,593,883,646.01
392	Биет хөрөнгө	1,547,926,299.07	1,458,219,646.01
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,923,216,398.10	1,923,216,398.10
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(585,236,006.28)	(698,399,912.80)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	164,640,000.00	164,640,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(113,259,184.38)	(131,897,517.68)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	136,271,966.25	159,241,566.25
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(46,167,518.58)	(68,999,677.26)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	74,682,830.17	133,697,330.17
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(26,555,629.07)	(36,410,423.27)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	36,537,339.14	36,537,339.14
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(16,203,896.28)	(23,405,456.64)
393	Биет бус хөрөнгө	28,084,000.00	135,664,000.00
39301	Програм хангамж	2,100,000.00	2,100,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(350,000.00)	(770,000.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	26,334,000.00	134,334,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>1,640,070,843.59</u>	<u>1,659,226,682.33</u>
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	-	<u>1,385,250.00</u>
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	-	1,385,250.00
413	Өглөг	-	1,385,250.00
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	-	1,385,250.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>1,640,070,843.59</u>	<u>1,657,841,432.33</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,640,070,843.59	1,657,841,432.33
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	258,031,445.82	258,031,445.82
51101	Өмч: - төрийн	258,031,445.82	258,031,445.82
512	Хуримтлагдсан үр дүн	1,232,139,811.92	1,249,910,400.66
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,232,139,811.92	1,232,139,811.92
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	17,770,588.74
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	149,899,585.85	149,899,585.85
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>1,640,070,843.59</u>	<u>1,659,226,682.33</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	434,550,438.00	639,055,753.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	4,046,500.00	168,588,200.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	4,046,500.00	168,588,200.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	4,046,500.00	168,588,200.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,991,000.00	1,573,700.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	1,055,500.00	167,014,500.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	430,503,938.00	470,467,553.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	28,288,838.00	40,839,053.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	1,384,000.00	29,399,500.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	10,800,000.00	1,500,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	5,988,038.00	3,782,920.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	10,116,800.00	6,156,633.00
131106	Төсвийн урамшуулал		
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	402,215,100.00	429,628,500.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	402,215,100.00	429,628,500.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	563,261,671.27	621,285,164.26
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	563,261,671.27	621,285,164.26
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	539,147,707.28	587,250,574.16
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	215,738,012.07	228,199,183.82
210101	Үндсэн цалин	163,367,332.86	181,326,247.32
210102	Нэмэгдэл	49,538,189.21	36,760,872.50
210104	Урамшуулал	-	8,418,564.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	2,832,490.00	1,693,500.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	27,672,182.94	29,147,622.13
210201	Тэтгэврийн даатгал	19,375,574.22	20,120,622.91
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,158,479.10	2,333,376.96
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,723,423.14	1,839,821.62
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	402,258.16	441,254.55
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,012,448.32	4,412,546.09
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	28,447,712.00	32,199,625.25
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,364,191.00	4,728,049.00
210302	Түлш, халаалт	24,601,721.00	26,671,576.25
210303	Цэвэр, бохир ус	481,800.00	800,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	23,626,690.00	25,542,244.70
210401	Бичиг хэрэг	2,358,650.00	1,393,370.00
210402	Тээвэр, шатахуун	14,236,980.00	14,468,670.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,303,760.00	2,013,204.70
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,256,600.00	4,366,500.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	817,500.00	50,500.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	3,653,200.00	3,250,000.00
2105	Нормативт зардал	1,456,800.00	-
210502	Хоол, хүнс	1,156,800.00	-
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	300,000.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,823,450.00	2,559,000.00

210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,811,500.00	290,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	8,000.00	-
210604	Урсгал засвар	2,003,950.00	2,269,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,028,000.00	5,596,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,028,000.00	5,596,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	13,774,787.00	10,761,840.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	11,374,838.00	9,367,700.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	182,550.00	232,015.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	292,509.00	283,125.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	88,000.00	79,000.00
210807	Газрын төлбөр	1,836,890.00	800,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	220,580,073.27	253,245,058.26
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	41,290,065.80	76,226,205.20
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	160,400.00	4,908,100.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	179,129,607.47	172,110,753.06
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	24,113,963.99	34,034,590.10
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,551,597.00	19,389,692.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	-	18,889,692.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	551,597.00	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,000,000.00	500,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	22,562,366.99	-
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	22,562,366.99	-
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	-	14,644,898.10
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	14,644,898.10
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	<u>(128,711,233.27)</u>	<u>17,770,588.74</u>
145	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	406,200.00	-
145001	Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз		
145002	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны олз	406,200.00	-
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	9,600,394.88	-
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	9,600,394.88	-
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(9,194,194.88)	-
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>(137,905,428.15)</u>	<u>17,770,588.74</u>

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>438,860,402.00</u>	<u>476,840,091.20</u>
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	<u>2,991,000.00</u>	<u>1,573,700.00</u>
120	Нийтлэг татварын бус орлого	2,991,000.00	1,573,700.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	2,991,000.00	1,573,700.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,991,000.00	1,573,700.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	<u>435,869,402.00</u>	<u>475,266,391.20</u>
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	33,654,302.00	45,637,891.20
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	1,384,000.00	29,399,500.00

131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	16,165,464.00	1,500,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	5,988,038.00	8,581,758.20
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	10,116,800.00	6,156,633.00
131106	Төсвийн урамшуулал		
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	402,215,100.00	429,628,500.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	402,215,100.00	429,628,500.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	394,122,802.00	453,870,491.20
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	394,122,802.00	453,870,491.20
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	365,209,999.81	419,835,901.10
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	215,738,012.07	228,199,183.82
210101	Үндсэн цалин	163,367,332.86	181,326,247.32
210102	Нэмэгдэл	49,538,189.21	36,760,872.50
210104	Урамшуулал	-	8,418,564.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	2,832,490.00	1,693,500.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	27,672,182.94	29,147,622.13
210201	Тэтгэврийн даатгал	19,375,574.22	20,120,622.91
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,158,479.10	2,333,376.96
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,723,423.14	1,839,821.62
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	402,258.16	441,254.55
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,012,448.32	4,412,546.09
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	28,447,712.00	32,199,625.25
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,364,191.00	4,728,049.00
210302	Түлш, халаалт	24,601,721.00	26,671,576.25
210303	Цэвэр, бохир ус	481,800.00	800,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	15,249,390.00	24,322,774.70
210401	Бичиг хэрэг	2,306,450.00	2,173,227.70
210402	Тээвэр, шатахуун	8,546,480.00	14,252,170.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,303,760.00	1,902,877.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,251,100.00	4,494,500.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	841,600.00	1,500,000.00
2105	Нормативт зардал	600,000.00	-
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	600,000.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	15,814,700.00	8,500,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,046,000.00	-
210604	Урсгал засвар	13,768,700.00	8,500,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,028,000.00	5,666,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,028,000.00	5,666,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	13,774,787.00	10,761,840.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	11,374,838.00	9,367,700.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	182,550.00	232,015.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	292,509.00	283,125.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	88,000.00	79,000.00
210807	Газрын төлбөр	1,836,890.00	800,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	44,885,215.80	81,038,855.20
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	44,664,815.80	76,130,755.20
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	220,400.00	4,908,100.00

213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	28,912,802.19	34,034,590.10
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,551,597.00	19,389,692.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	-	18,889,692.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	551,597.00	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,000,000.00	500,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	22,562,366.99	-
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	22,562,366.99	-
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	4,798,838.20	14,644,898.10
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,798,838.20	14,644,898.10
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	44,737,600.00	22,969,600.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	44,737,600.00	22,969,600.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	44,737,600.00	22,969,600.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	44,737,600.00	22,969,600.00
222001	Тоног төхөөрөмж	9,664,000.00	21,769,600.00
223001	Бусад хөрөнгө	35,073,600.00	1,200,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(44,737,600.00)	(22,969,600.00)
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	=	=
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	-	-
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	258,031,445.82	149,411,515.85	1,370,533,310.07	1,777,976,271.74
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	(488,070.00)	(488,070.00)
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	258,031,445.82	149,411,515.85	1,370,045,240.07	1,777,488,201.74
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	-	488,070.00	-	488,070.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(137,905,428.15)	(137,905,428.15)
C08	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	258,031,445.82	149,899,585.85	1,232,139,811.92	1,640,070,843.59
D01	2020 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	258,031,445.82	149,899,585.85	1,232,139,811.92	1,640,070,843.59
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	258,031,445.82	149,899,585.85	1,232,139,811.92	1,640,070,843.59
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	17,770,588.74	17,770,588.74
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	258,031,445.82	149,899,585.85	1,249,910,400.66	1,657,841,432.33

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	430628500.00	416557301.90
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	430628500.00	416557301.90
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	411238800.00	397167609.90
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	234466100.00	226463183.82
210101	Үндсэн цалин	181634500.00	179590247.32
210102	Нэмэгдэл	44612700.00	36760872.50
210104	Урамшуулал	0.00	8418564.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	8218900.00	1693500.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	30220800.00	28972622.13
210201	Тэтгэврийн даатгал	20550100.00	19945622.91
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2417600.00	2333376.96
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1934100.00	1839821.62
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	483600.00	441254.55
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4835400.00	4412546.09
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	32656700.00	32199625.25
210301	Гэрэл, цахилгаан	5154700.00	4728049.00
210302	Түлш, халаалт	26702000.00	26671576.25
210303	Цэвэр, бохир ус	800000.00	800000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	21418000.00	21151154.70
210401	Бичиг хэрэг	2229200.00	2173227.70
210402	Тээвэр, шатахуун	11250000.00	11110550.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,938,800.00	1,872,877.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,500,000.00	4,494,500.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,500,000.00	1,500,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	31,500,000.00	31,469,600.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	21,800,000.00	21,769,600.00
210602	Тавилга	1,200,000.00	1,200,000.00
210604	Урсгал засвар	8,500,000.00	8,500,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,870,000.00	5,666,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,870,000.00	5,666,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,490,400.00	1,394,140.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	284,400.00	232,015.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	296,000.00	283,125.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	110,000.00	79,000.00
210807	Газрын төлбөр	800,000.00	800,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	52,616,800.00	49,851,284.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	46,616,800.00	44,943,184.00

210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,000,000.00	4,908,100.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	19,389,700.00	19,389,692.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	19,389,700.00	19,389,692.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	18,889,700.00	18,889,692.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	500,000.00	500,000.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	430,628,500.00	431,202,200.00
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	406,834,300.00	429,628,500.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	406,834,300.00	429,628,500.00
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	23,794,200.00	1,573,700.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,000,000.00	1,573,700.00
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	22,794,200.00	

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	28,855,463.80	45,637,891.20
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	28,855,463.80	45,637,891.20
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	28,855,463.80	45,637,891.20
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	1,736,000.00
210101	Үндсэн цалин	-	1,736,000.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	-	175,000.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	-	175,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	-	3,171,620.00
210402	Тээвэр, шатахуун	-	3,141,620.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	-	30,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	11,374,838.00	9,367,700.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	11,374,838.00	9,367,700.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	17,480,625.80	31,187,571.20
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	17,480,625.80	31,187,571.20
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	4,798,838.20	-

213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,798,838.20	
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	33,654,302.00	45,637,891.20
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	33,654,302.00	45,637,891.20
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	1,384,000.00	29,399,500.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	16,165,464.00	1,500,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	5,988,038.00	8,581,758.20
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	10,116,800.00	6,156,633.00

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Могод сумын Засаг даргын Тамгын газар нь 2022 онд Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 онд баримтлан ажиллах үйл ажиллагааны хөтөлбөр, аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааны “Шинэ хөгжлийн зам” хөтөлбөр, сумын Засаг даргын “Шинэ Могод” үйл ажиллагааны хөтөлбөр, аймгийн ИТХ-аас баталсан нийгмийн салбарын хүрээнд хэрэгжүүлэх дэд хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэх, Монгол Улсын хууль тогтоомж, УИХ, Засгийн газраас гаргасан холбогдох эрх зүйн актуудын биелэлтийг зохион байгуулах, сумын эдийн засаг нийгмийг хөгжүүлэх зорилтуудыг хэрэгжүүлэхэд үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн ажилласан байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

МУЗГ-ын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт, шалгалтыг зохион байгуулах нийтлэг журам” гэж заасны дагуу тайлант онд дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах журам боловсруулж ажиллаагүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ

илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Могод сумын ЗДТГ-ын 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Могод сумын ЗДТГ-ын 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна. Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 10259.6 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө			0
Авлага	4798.8	0	-4798.8
Бараа материал	59261.7	65,343.00	6,081.30
Үндсэн хөрөнгө	1,576,010.30	1,593,883.60	17873.3
Нийт хөрөнгө	1,640,070.80	1,659,226.60	19155.8
Өр төлбөр	0	1385.3	1385.3
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	1,640,070.80	1,657,841.40	17770.6
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	1,640,070.80	1,659,226.60	19,155.80

Дээрх хүснэгтээс үзэхэд авлага дансны оны эхний үлдэгдэл нэмэлт санхүүжилтийн дансны төвлөрүүлсэн орлого 4798.8 мянган төгрөгийн авлагыг бүрэн барагдуулж оны эцэст үлдэгдэлгүй тайлагнасан байна.

Бараа материалын оны эхний үлдэгдэл 59,261.7 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 65,343.0 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 6081.3 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн бараа материалтай холбоотой байна. Тайлант онд үнэ төлбөргүй шилжүүлсэн авсан болон акталж устгасан бараа материал байхгүй байна.

Үндсэн хөрөнгийн оны эхний үлдэгдэл 2,363,782.5 мянга, эцсийн үлдэгдэл 2,553,766.6 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 189,984.1 мянган төгрөгөөр өссөн байна. Тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр 22,969.6 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө бэлтгэсэн, түүхийн дурсгалт зүйлийг 108,000.0 мянган төгрөгөөр орлого авсантай холбоотой өссөн байна.

Өр төлбөр: Тайлант оны шинээр 1385.2 мянган төгрөгийн тээвэр шатахууны өглөг үүссэн байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг орон нутгийн төсвөөс 406834.3, үйл ажиллагааны орлогоос 1000.0 нийт зарлагыг 430628.5 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант оны төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 8 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр орон нутгийн төсвөөс 429628.5, үйл ажиллагааны орлогоос 1000.0, урьд оны үлдэгдлээс 22794.2 нийт 430,628.5 мянган төгрөгийг бүрдүүлэхээр баталсан байна.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 429628.5 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, үйл ажиллагааны орлогоос 1573.7 нийт 431202.2 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 416557.3 мянган төгрөг буюу 96.7 хувьтай байгаа нь үндсэн үйл ажиллагааны зардлын төсвөөс цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшууллын зардлыг 14071.2, НДШ 1248.2, тогтмол зардлыг 457.1, томилолтын зардлыг 1204.0 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Х201 Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	289600.5	278,976.40	10,624.10	96.3
2	Баг, хорооны ҮАЗардал	59102.5	57326.3	1,776.20	97.0
3	Нийтлэг үйлчилгээ	13,369	13368.9	0.10	100.0
4	Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж,	500	500	0.00	100.0
5	Сонгуулийн үр дүнгээр чөлөөлөгдсөн	18889.7	18889.7	0.00	100.0
6	Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	39666.8	38002.5	1,664.30	95.8
7	Хур хог хаягдал, орчны бохирдол	4500	4494.5	5.50	99.9
8	Улсын их баяр наадам	5000	4999	1.00	100.0

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Могод сумын ЗДТГ-ын нэмэлт санхүүжилтийн дансанд гурван түмэн адууны баярт малчдын хандивт 29399.5, Булган мээж ХХК-аас усны төлбөр 4693.2, урьд оны үлдэгдэл

4798.8, цэвэр орчин цэмцгэр Булган аяны хүрээнд 1500.0 нийт 45637.9 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, үүнээс цалинд 1736.0, тээвэр шатахуунд 3141.6, шуудан холбоонд 30.0, бусдаар гүйцэтгүүлэх зардалд 6367.7, бараа үйлчилгээний зардалд 31187.5 мянган төгрөгийг тус тус зарцуулсан байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Могод сумын ЗДТГ-ын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын туслах үйл ажиллагаатай холбоотой өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор П.Содном гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Ж.Энхцоодол, дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Эрдэнэ нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Могод сумын ЗДТГ-ын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 23-ны өдрийн 03/06 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр тайлант оны батлагдсан төсөв сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны батлагдсан төсөв 430,628.5 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 6459.4 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор байгууллага үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон ажилласан төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 416,557.3 мянган төгрөг буюу 96.7 хувьтай байгаа нь үндсэн үйл ажиллагааны зардлын төсвөөс цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшууллын зардлыг 14071.2, НДШ 1248.2, тогтмол зардлыг 457.1, томилолтын зардлыг 1204.0 мянган төгрөгөөр тус тус хэмнэсэн байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан дараах 10 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа. Шилэн дансны цахим хуудсанд таван сая төгрөгөөс дээш зарлагын 5 гүйлгээний 39,573,350 төгрөгийн гүйлгээ байршуулахаас 3 гүйлгээний 27,920,030 төгрөгийн гүйлгээг мэдээлээгүй нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д "мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх;" 6.4.5.цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр;" гэсэн заалтыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Тайлант онд завсрын аудит хийгээгүй.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 600.0 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага өгч хэрэгжилтийг 2022 оны 06 дугаар сарын 23-ны өдрийн албан бичгээр ирүүлж биелэлтийг тооцсон байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт /мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт					
Албан шаардлага	1	600.0	1	600.0	100
Зөвлөмж					
Нийт дүн	1	600.0	1	600.0	100

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц асуудал байхгүй байна.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 6093.8 мянган төгрөгийн алдаа¹ илэрснээс аудитын явцад 4768.6 мянган төгрөгийн алдааг залруулж, алдааг дахин давтан гаргахгүй байх 1325.2 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж өглөө.

Үүнд: Үр дүнгийн тайланд гэрэл цахилгааны зардлаас түлш халаалтад 256576, цэвэр цохир усны зардалд 279716 мянган төгрөгийг зарцуулсан ч гэрэл цахилгааны зардалд зарцуулснаар, мөн урсгал засварын 4232300 төгрөгийн зардлыг аж ахуйн материал худалдан авах зардлаар бүртгэсэн нь сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан Нягтлан бодох бүртгэлийн дансны зааврын 3.10-д заасныг зөрчсөн алдааг НББ-ийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлтөд гарсан алдааг алдаа гарсан шалтгаан, залруулах аргыг тодорхой тусгасан баримт, тайланг үндэслэн залруулах бөгөөд зөвшөөрсөн болон залруулга хийсэн албан тушаалтан гарын үсэг зурж баталгаажуулна." 15.2 дахь "Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна." гэсэн заалтын дагуу аудитын явцад залрууллаа.

Аудитаар нийт 27920.0 мянган төгрөгийн зөрчил² илэрч 1 албан шаардлага хүргүүллээ.

5.1 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт байхгүй.

5.2 Албан шаардлага

Шилэн дансны цахим хуудсанд таван сая төгрөгөөс дээш зарлагын 5 гүйлгээний 39,573,350 төгрөгийн гүйлгээ байршуулахаас 3 гүйлгээний 27,920,030 төгрөгийн гүйлгээг мэдээлээгүй нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д "мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх;" 6.4.5.цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр;" гэсэн заалтыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Дотоод хяналттай холбоотой.

Илрүүлэлт: ЗДТГ-ын дарга Х.Мөнх-Алтай нь албан тушаалын цалингийн 20 хувиар нууцын нэмэгдэл цалин авч байна.

Энэ нь ЗГ-ын 2017 оны 246 дугаар тогтоолын 4 хавсралт Төрийн болон албаны нууц хамгаалах ажилтанд цалингийн нэмэгдэл олгох журам'-ын 1.2-д "Нууц хамгаалах ажилтнаар тагнуулын байгууллагын Аюулгүй байдлын шалгалтад хамрагдаж тэнцсэн хүнийг тухайн байгууллагын удирдлагын шийдвэрээр томилно." 1.3-д "Нууц хамгаалах ажилтанд олгох цалингийн нэмэгдлийг томилогдсон өдрөөс эхлэн олгоно." гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Өгсөн зөвлөмж: Нууц хамгаалах ажилтныг аюулгүй байдлын шалгалтад хамруулж холбогдох хууль, журмын дагуу нэмэгдлийг авах.

2. Бараа материалтай холбоотой

Илрүүлэлт Жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангаар ангийн туслах аж ахуйн мал нь 2 төрлийн 55 тооны 1325200 төгрөгийн үнэ бүхий малын үлдэгдэлтэй байна. Малын балансын үнийг үзэхэд зах зээлийн үнээс 3-4 дахин бага үнэлгээтэй байна.

НБББББ-ийн 3.2.6-д хөрөнгийн толилуулга ба тодруулга хэсэгт "Мал амьтад: Хүнсний бүтээгдэхүүний нөөц болон хүнсний урсгал хангалтад зориулж худалдан авсан мал, амьтадыг худалдан авсан үнээр, туслах аж ахуйн үржүүлгэнд байгаа малын амьтдыг Монгол Улсын Үндэсний статистикийн хорооны статистикийн мэдээллийн нэгдсэн сангийн гаргасан орон нутгийн малын зах зээлийн дундаж үнийг баримтална" гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Туслах аж ахуйн малын үнийг зах зээлийн үнээр үнэлж бүртгэлд тусгах.

3. Байгууллагын дотоод хяналттай холбоотой

Илрүүлэлт: Тайлант онд байгууллагын үйл ажиллагаа, чанар хүртээмж, өмч хөрөнгөтэй холбоотой дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулаагүй нь ЗГ-ын 2011 оны 311 тогтоолоор баталсан "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах нийтлэг журам" байгууллагын дотоод хяналт шалгалт хийх журмын дагуу төлөвлөгөөнд тусгасан ажил бүрээр удирдамж, төлөвлөгөө боловсруулан ажиллаагүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Байгууллагын дотоод хяналтыг үр дүнтэй хэрэгжүүлж, төлөвлөгөөнд туссан ажил бүрээр удирдамж төлөвлөгөө боловсруулан ажиллаж, гарсан алдаа зөрчлийн биелэлтийг тооцдог байх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 06 дугаар сарын 10- ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Үр дүнгийн тайланд гэрэл цахилгааны зардлаас түлш халаалтад 256576, цэвэр цохир усны зардалд 279716 мянган төгрөгийг зарцуулсан ч гэрэл цахилгааны зардалд зарцуулснаар, мөн урсгал засварын 4232300 төгрөгийн зардлыг аж	1	4768.6	0	0	1	4768.6	1	4768.6			1	0
									0	0		

ахуйн материал худалдан авах зардлаар бүртгэсэн												
Дүн	1	4768.6	0	0	1	4768.6	1	4768.6				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Шилэн дансны цахим хуудсанд таван сая төгрөгөөс дээш зарлагын 5 гүйлгээний 39,573,350 төгрөгийн гүйлгээ байршуулахаас 3 гүйлгээний 27920030 төгрөгийн гүйлгээг мэдээлээгүйб	1	27920.0			1	27920.0						
Тайлант онд байгууллагын үйл ажиллагаа, чанар хүртээмж, өмч хөрөнгөтэй холбоотой дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулаагүй	1						1					
Жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангаар ангийн туслах аж ахуйн мал нь 2 төрлийн 55 тооны 1325200 төгрөгийн үнэ бүхий малын үлдэгдэлтэй байна. Малын балансын үнийг үзэхэд зах зээлийн үнээс 3-4 дахин бага үнэлгээтэй байна.	1	1325.2					1	1325.2				
ЗДТГ-ын дарга Х.Мөнх-Алтай нь албан тушаалын цалингийн 20 хувиар нууцын нэмэгдэл цалин авч байна	1						1					
Дүн	4	29245.2			1	27920.0	3	1325.2				